

versi, proprios Angelos custodes habere. Ita docet Origenes, hom. 8, in Jerem., dicens: *Omnibus rebus Angeli præsident, tam terræ, et aquæ, quam aeri, et igni, id est, principari elementis, et hoc ordine pervenire ad omnia animalia, ad omne germen, ad ipsa quoque astra cæli.* Et hom. 23, in Josue, ait: *Virtutes cælestes mundi hujus ministeria suscepisse, ut illa terræ, vel arborum germinationibus, illa fluminibus, ac fontibus, alia ventis, alia marinis, alia terrenis animalibus, vel singulis e terra gignentibus præsint: et esse in his singulis sacramenta ineffabilia divinæ dispensationis, ut ordine suo cuncta, et competenti per unam, quamque virtutem dirimatur officio.* Et Damascenus, lib. 3, de Fide, cap. 4, supponit custodiam terræ fuisse commissam Angelis malis ante lapsum. Item Nazianzenus, in supra citato Carmine, de parte Angelorum ministrante ait:

Pronaque ad obsequium pars altera sustinet orbem; Auxilio servatque suo.

Et Augustinus, lib. 3, quæst. 79, dixit: *Unaqueque res visibilis in hoc mundo habet potestatem Angelicam sibi præpositam, sicut aliquot locis Scriptura divina testatur.* Et lib. 8, Genes. ad litt., cap. 24. *Sublimibus Angelis Deo fruentibus subdita est omnis natura corpora omnis irrationalis vita, etc.,* et Abulensis, Matth. 18, q. 57, dicit, Potestates habere custodiam super omnes naturas corporales. Ac denique hanc opinionem approbat D. Thomas, 1 p., q. 113, art. 3, ubi ait probabile esse singulis rerum speciebus singulos Angelos præesse, et q. 11, art. 1, ad 3, et ad 2, dicit Angelos immediate præsidere etiam corporibus inferioribus, et sublimioribus.

26. *Rejicitur Cajetanus et probatur opposita sententia.*—Nihilominus Cajetanus in illo articulo negat Angelos esse deputatos ad custodiam istarum rerum inferiorum, etiam quoad singulas eorum species. Et præsertim fundari videtur, quia talis custodia non potest esse ad explenda naturalia opera talium rerum, hoc enim (ait) Platonicum est, ac reprobatur: quoad supernaturales autem actiones, ait, quod licet Angeli deputentur, non tamen secundum numerum specierum ipsarum rerum, circa quas tales actiones præternaturales fiunt, sed secundum varios modos, quibus secundum leges divinæ providentiæ hujusmodi res præternaturaliter immutari possunt. Quod ipse neque amplius explicat, cum satis obscurum sit, nec ulla ratione suadet, et D. Thomæ sine fundamento tribuit. Et ideo breviter dico, valde probabilem esse sen-

tentiam Patrum, quam D. Thomas aperte approbat. Nam licet reprobet sententiam Platonis, quatenus ponebat, substantias separatas ex natura sua esse singulis speciebus rerum naturalium addictas, et perficere illarum generationes, inducendo formas, in quibus rebus Platonis sententia a Patribus approbata non est: nihilominus absolute docet, ex peculiari Dei ordinatione, et providentia peculiare Angelos præsidere singulis istarum rerum speciebus, non ad inducendas formas substantiales, sed ad alios fines, et actiones.

27. Et hanc dicit esse sententiam Augustini, Gregorii et Origenis, quos citat; estque consentanea divinæ providentiæ, et nullum habet incommodum, potestque hæc custodia utilis ad multa, imo, et necessaria. Hoc autem pendet ex actionibus hujus custodiæ, de quibus in sequenti capite dicemus. Nec deest fundamentum in sacra Scriptura. Nam Apocal. 14, fit mentio, *Angeli, qui habebat potestatem supra ignem, ubi Arethas ait, Hinc sumimus Angelicas potestates præpositas esse creaturis, hanc quidem aquis, hanc autem igni, hanc autem alii cuidam particulari creature, eademque fere verba habet Andreæ Cæsariensis, suo capit. 43, in Apocal., circa eadem verba, solumque in principio eorum addit, Ex hoc loco, ut ex aliis quoque nonnullis, discimus, etc.* Et cap. 47, circa id Apocal. 1: *Et audivi Angelum aquarum dicentem, iterum ait: Et hinc rursus confirmatur, quod supra dictum est, nempe Angelos elementis præesse.* Nam hunc *Angelum aquarum, sic putat appellatum, quod, Aquis sit præpositus, et similia habet ibi Arethas. Quos noster Ribera imitatur, et Michael in apparitione montis Gargani dixit, montem illum sub ejus esse tutela. Hæc ergo ad illius sententiæ probabilitatem satis superque sunt.*

28. *Pro singulis individuis præterquam speciei humanæ non videtur dari custodia Angelorum.*—Solum advertere oportet ex D. Thoma, d. q. 113, art. 2, quod licet in aliis rerum speciebus præter humanam pro singulis speciebus Angeli deputentur, non tamen singuli Angeli pro singulis individuis, sicut de hominibus diximus; id enim neque a Patribus dicitur, nec necessarium est. Et ratio D. Thomæ est optima, quia singuli homines sunt perpetui aliquo modo, vel secundum animam, vel secundum totum compositum post resurrectionem: et ita singuli per se ordinantur per proprias actiones liberas ad perpetuam beatitudinem, et ideo pro singulis est neces-

sarius, vel conveniens peculiaris Angelus, quasi pædagogus. Res autem inferiores sunt corruptibiles quoad individua, et conservatio speciei per individuorum successionem per se intenditur, et ideo sufficit unus Angelus custos pro tota specie. Fortasse tamen improbabile non est pro variis mundi regionibus deputari plures Angelos ad providendum conservationi ejusdem speciei, seu ejusdem individuis in diversis mundi partibus existentibus, ut capite sequenti melius exponemus, modum, et utilitatem hujus custodiæ declarando. Et juxta hanc limitationem D. Thomæ exponendus est Hieronymus, Habacuc 1, in fine, ubi negat dari Angelos custodes aliorum animalium, quod intelligendum est quoad singula individua, et custodiam specialem uniuscujusque individui hominum propriam esse.

CAPUT XVIII.

QUOMODO INTER ANGELOS DISTRIBUTA SINT MINISTERIA ANGELICÆ CUSTODIÆ.

1. *Suppositio prima.*—*Rerum custodiam solis Angelis sanctis esse commissam, de Fide est.*—Duo supersunt de hac custodia Angelorum declaranda; unum est, quibus Angelis committatur, aliud est, per quas actiones exerceatur. De primo in hoc capite, de secundo in sequenti agemus. Ad utrumque tamen declarandum imprimis supponendum est, hanc custodiam, sive hominum, sive rerum inferiorum, solis Angelis sanctis esse commissam. Prior pars certa, et de Fide est ex verbis Christi: *Angelorum semper vident faciem Patris, Matth. 18.* Et in hoc sensu dixit David. *Angelis suis Deus mandavit de te, ut custodiant te, Psal. 90, etc., Qui facit Angelos suos spiritus, Psal. 103.* Nam licet omnes Angeli sint Dei per creationem, soli tamen sancti sunt proprie ejus servi et speciales ministri, quos propterea suos specialiter appellat. Et ratio est in promptu, quia hæc custodia hominibus datur, ut per eam ad cognoscendum, et diligendum Deum, suamque salutem procurandam adjuventur; ergo non potuit nisi sanctis Angelis committi. Nam mali totis conatibus perdere homines procurant. Posterior item pars verissima est, et certa. Sumitur ex divo Thoma, 1 part., quæst. 113, art. 3, et clarius ex Augustino, lib. 12, Genes. ad litt., cap. 36, ubi sic ait: *Sancti Angeli his corporalibus judicandis, atque administrandis, præsumt, etc.* Et optime lib. 3, de libero Arbitrio, cap. 41, Prius ait,

sanctas, et sublimes creaturas cælestium, vel super cælestium potestatum esse, quibus Deus imperat, universus autem mundus subjectus est, et addit inferius: Illi data est potentia omnia continendi officio proprio, quod rerum ordini deesse non posset. Neque ideo in bona voluntate permanet, quia hoc accepit officium, sed ideo accepit, quoniam ab illo, qui dedit, permansura prævisa est.

2. Quibus verbis occurrit Augustinus objectioni, quæ fieri poterat: nam custodia universi, præsertim rerum corporalium, ut elementorum, et corporum cælestium, commissa est Angelis, prius quam peccarent: nam antea, ut credimus, cæli moveri cœperunt. Contingere ergo potuit, ut aliqui ex peccantibus motores cœlorum fuerint; ergo non est necessarium illos ex sanctis Angelis existere. Et confirmatur: nam Damascenus, lib. 2, cap. 4, existimat præcipuum Angelum peccantem illum fuisse, *qui terrestris ordinis principatum tenebat, cuique custodienda terræ cura a Deo commissa fuerat.* Juxta hanc vero Damasceni sententiam respondendum esset, malos Angelos suum principatum peccando amisisse, et aliis Angelis sanctis datum esse: tum quia non decebat, nec expediebat Deum talibus ministris ad mundum gubernandum uti, tum etiam quia Angeli peccando omni honore, et præ eminentia indigni facti sunt, et ita Angelis natura inferioribus subjecti permanserunt. Melius autem respondetur cum Augustino, illam mutationem motorum, vel custodum, aut præsentium universo, necessariam non fuisse, quia Deus futurorum præsciis non nisi in sanctitate permansuris illa munera commisit.

3. *Suppositio secunda.*—*Angeli custodes ex quatuor primis ordinibus non sunt.*—Secundo supponimus Angelos custodes non esse ex quatuor primis, ac supremis ordinibus Angelorum. Hoc supponit divus Thomas in dicta quæst. 113, præsertim art. 2 et 3, et sumitur ex Dionysio, cap. 4, 9 et 13, de cœl. Hierarch. Athanasius, in dicto lib. de Comm. essent., et sequitur manifeste ex dictis supra de Angelis, qui mittuntur. Diximus enim quatuor primarios ordines non mitti: Angeli autem custodes, cujuscumque ordinis sint, mittuntur ad sua ministeria obeunda, per quæ ministeria custodiendi munus exequuntur; ergo custodes Angeli tantum sunt ex quinque inferioribus ordinibus. Solum potest objici Chrysostomus, hom. 60, in Matth. Nam dicit, *Angelos custodes esse ex excellentibus, atque supremis.* Sed

opinor, ibi comparisonem facere tantum ad malos Angelos, vel certe ad Angelos in pura natura spectatos, et secundum alterutram comparisonem, omnes sanctos Angelos excellentes, atque supremos vocare. Id autem ex eo colligo, quod ad probandam illam excellentiam, solum inducit, quod vident faciem Patris. Sic enim ait, *Hic vero non de Angelis simpliciter dicitur, sed de excellentibus, atque supremis. Nihil enim aliud designatur, cum faciem dicat Patris mei aspiciunt, quam summa fiducia eorum, et honor præcipuus.* At hic honor communis est omnibus sanctis Angelis. Solum ergo declarare voluit, hanc custodiam non solum commendari ex perfectione naturæ angelicæ (ut talis est) sed maxime ex dignitate visionis beatæ, quæ longe est excellentior.

4. *Ex proxima occurrione consecrarium.*—*Dubium an Dominationibus custodia commissi sit.*—*Resolvitur.*—Et ideo supra contra aliquos modernos dixi, non esse verisimile, eundem Angelum Michaellem appellatum, esse supremum omnium Angelorum, et Seraphinorum, et esse ex officio custodem alicujus gentis, vel communitatis, etiam totius Ecclesiæ. Minusque probabile est aliquos ex Seraphinis, vel Cherubinis, aut Thronis ad aliquod ordinarium munus custodiæ ex officio deputari. De ordine vero Dominationum magis dubitari posset, quia cum ad ministrantes pertineat, inter custodientes numerari potest: cum omnia ministeria ad custodiam ordinentur (ut diximus). Sed hoc dubium in sola vocis æquivocatione potest fundari: nos enim loquimur de Angelis, qui aliquas actiones ad custodiam pertinentes per seipsos exercent: et sic dicimus etiam Dominationum ordinem inter custodientes Angelos non comprehendendi. Si tamen custodes etiam dicantur illi, qui toti custodiæ præsent, et omnibus exercentibus illam imperant, et quid agere debeant. Dei nutu intiment, atque ordinant, sic verum est, hoc munus ad Dominationes pertinere.

5. *Tertia suppositio.*—*Custodia altera particularis, altera universalis.*—Tertio supponendum est, ex D. Thoma, dicta quæst. 113, art. 3, angelicam custodiam distingui in particularem, et universalem. Particularem vocat illam, quæ est circa singulares personas; universalem vero omnem illam, quæ vel circa species tantum, vel circa communitates, quæ ex pluribus personis constant, versatur: vel etiam illam, quæ non circa unam, vel alteram personam, communitatem, vel speciem occu-

patur, sed ad generale aliquod ministerium, vel modum operandi destinatur, licet circa res varias exerceri possit, ut est operatio miraculorum, coertio dæmonum, et si quid aliud est simile. Et utriusque custodiæ actiones ad duos fines proxime ordinantur: quædam sunt ad removenda mala, seu nocuenta, non tantum spiritualia, sed etiam corporalia: alia sunt ad conservandum, vel promovendum bonum, sic dixit Petrus Cellensis, lib. 1, Mystic. Exposit. tabernacul. in fin., *totum officium Angelorum quantum ad nos esse, ut nos a malo defendant, et in bono consercent.* Quod intelligendum est de bono tam corporis, quam animæ; nam utrumque nobis Angeli procurant, licet ad spiritale bonum tota custodia referatur. Deinde hujusmodi actiones, licet propter hominem præcipue fiant, tamen eodem modo circa illum fiunt. Aliquando enim actio Angeli omnino extra nos versatur removendo nociva, et applicando utilia, aliquando interius in nobis, et aliquando nobiscum operantur, utique nos instruendo, et illuminando circa malum vitandum, vel bonum amandum. Quas cogitationes nos sæpe in nobis sentimus, et ab Angelo custode proveniunt, etiamsi nos in certo dijudicare non valeamus: nunquam tamen in nobis habent effectum moraliter bonum ab Angelo intentum, nisi nos consentiamus, quem consensum Angelus efficaciter facere non potest, nec ad illum proxime cooperari, ut ex superioribus constat.

6. *Custodia particularis hominum infimæ hierarchiæ commissa est.*—His positis imprimis est, custodiam particularem singulorum hominum Angelis infimi ordinis infimæ Hierarchiæ (quibus nomen Angelorum, quasi per antonomasiam appropriatum est) esse commissam. Ita D. Thomas, dicta q. 113, a. 3, et sumitur ex Dionysio, c. 9, et expressius tradit Athanasius, dicto lib. de Comm. essent. seu libro Testimoniorum de naturali communicatione, dicens: *Postremi omnium sunt Angeli, qui et hominum pædagogii sunt censendi.* Et in hac proprietate putat D. Thomas sumi Angelorum nomen in Ps. 90, cum dicitur, *Angelis suis Deus mandavit de te.* Et idem sentit Gregorius, hom. 34, in Evang., dum ait, munus horum Angelorum esse infima nuntiare. Nam hæc videntur esse illa, de quibus singulæ privatæ personæ illuminandæ sunt. Ratio vero est: quia ille ordo infimus Angelorum est: quia ille ordo infimus Angelorum est proxime super homines; ergo habet immediatum ordinem ad illos; ergo secundum convenientem divinæ providentiæ dispositionem illi

sunt aptissimi, ut ad particularem custodiam singulorum hominum destinentur.

7. *Utrum omnes chori infimæ hierarchiæ ad hominum custodiam deputentur.*—Advertere autem opus est in infimo ordine Angelorum dari, secundum Dionysium, infimos, medios, et primos. Unde dubitari potest, ex quibus sint, isti Angeli hominum custodes. Nam D. Thomas, in d. art. 3, ad 1, censet probabile, Angelos custodes hominum esse ex supremis hujus infimi ordinis Angelorum. Et ita exponit Chrysostomum, quem nos supra aliter interpretati sumus. Erit autem hoc satis probabile, si duo gradus illius ordinis, infimus, et medius ducantur circa res inferiores occupari: infimus circa res insensibiles, et medius circa animalia bruta, supremus circa homines: quia nobilius est, unum singularem hominem custodire, quam unam inferiorem speciem. Sed hoc incertum est: ideoque determinate dicere non possumus, Angelos custodes hominum esse tantum ex supremis Angelis infimi ordinis. D. Thomas in illo sensu est locutus, nam expresse dicit *probabile esse, majores Angelorum ad custodiendos homines, qui in gloria majores futuri sunt, deputari.* Unde potius sentit, inferiores Angelos ad custodiendos homines minoris sanctitatis etiam destinari.

8. *Probatio sententia.*—Occurrit vero communis objectio, quia in illo ordine, et quolibet gradu ejus, vel omnes Angeli sunt specie distincti, vel saltem intra illum sunt plures species, ex quibus sola infima est proxime superior homine; ergo vel unus solus Angelus, vel ad summum Angeli infimæ speciei ultimi ordinis Angelorum homines custodiunt. Nam cum homines sint æquales in specie, æquales etiam Angelos custodes habere debent. Ad hanc objectionem respondet D. Thomas, dicta quæst. 113, artic. 2 ad 2, quod licet non omnes Angeli infimi ordinis sint in perfectione naturæ immediati humanæ speciei, nihilominus quoad munus custodiendi, et illuminandi homines possunt habere immediatum ordinem ad illos. Sicut e contrario omnes ordines supremæ Hierarchiæ immediate illuminantur a Deo, licet non omnes sint æquæ propinqui secundum perfectionem naturalem ipsi Deo. Quod quidem optime dictum est, quia, ut supra dixi, ad aliquam immediatam habitudinem sufficere potest convenientia in aliquo gradu, seu genere, licet non sit ultima differentia. Secundo addit D. Thomas, ibidem ad 3, licet homines sint æquales in natura specifica, a Deo tamen destinari ad inæqualia officia, vel

munera gratiæ, et gloriæ: et ita posse etiam esse inæqualitates in Angelis custodibus: quod est quidem verum, sed non videtur universaliter necessarium; quia multi homines erunt æquales in gloria, et nihilominus poterunt habere custodes Angelos inæqualiter perfectos, præcipue si verum est, omnes Angelos esse diversæ speciei. Nec id censeo inconveniens propter idem principium proximetactum. Quia omnes Angeli infimi ordinis possunt ad totam speciem humanam habere immediatam habitudinem quoad ministerium custodiendi. Et ideo licet personæ humanæ sint æquales in natura, et gratia potest quilibet Angelus illius gradus ad illarum custodiam deputari, pro solo Dei arbitrio, sine respectu, vel consideratione inæqualitatis. Quamvis credibile sit, ubi talis respectus intercedit, Deum servare proportionem ad illum in constituendis Angelis custodibus.

9. *Quam custodiam exercent superiores ordines infimæ Hierarchiæ.*—Ex quo facile coniectari potest, quid de cæteris ordinibus dicendum sit. Generaliter enim docent Patres, duos superiores ordines ejusdem Hierarchiæ aliquam custodiam immediate exercere, sed altiore et universaliorem. Ita docet D. Thomas, d. art. 3, Gregorius, dicta hom. 34, in Evang., idemque habet lib. 4, Moral., cap. 17, alias 31, ubi ait, Archangelos Angelis præesse, eademque est sententia Dionysii, Athanasii, et fere aliorum in citatis locis. Et patet ex ratione generali optimi ordinis divinæ providentiæ. Quæ autem pars ad Archangelos, quæ vero ad principatus pertineat, incertum est. Unde D. Thomas sub disjunctione de illis loquitur in dicto art. 3, dicens: *Custodia humanæ multitudinis pertinet ad Principatus, et fere ad Archangelos, qui dicuntur Principes Angelorum.* Verumtamen quamvis generali modo Archangeli sint Principes respectu Angelorum, nihilominus Principes proprie dicti, seu ordo Principatum distinctus est ab ordine Archangelorum, et ideo necesse est diversa ministeria custodiendi distinctas personas illis assignari, si uterque ordo aliquam custodiam per se, et immediate exercet, ut creditur.

10. *Archangeli insignium dignitate personarum curam habent.*—*Principatus communitates servant.*—Unde probabile est, Archangelis committi curam quarumdam insignium personarum, quatenus peculiarem dignitatem, vel publicum munus habent. Sicut Bernardus, epist. 77, dicit Gabrielem, qui supremus Angelus secundi ordinis esse creditur, fuisse bea-

tissimæ Virginis custodem, et eadem ratione dicuntur isti Angeli nuntiare summa, ut ait Gregorius, d. hom. 34, in Evang. Ad illos ergo pertinet Apostolorum custodia, et Prophetarum, ac Patriarcharum veteris Testamenti, et Pontificum, Episcoporum, Regum, etc. Principibus vero specialiter commissa creditur custodia communitatum: sicut Michael dicitur unus de Principibus, Dan. 10, ubi etiam Principes regnorum, Persarum et Græcorum commemorantur. Et hoc confirmat regula Basilii, lib. 3, contra Eunom., dicentis: *Quanto gens uni viro preponenda est, tanto majorem necesse est Angeli, qui gentis principatum habeat, esse dignitatem.* Et idem sentit Origenes 1, Peri., cap. 8, Hieronymus et Theodoretus, in Daniele.

11. *Potestates specialiter humanum genus servant.* — *Quid de Virtutibus D. Thomas censet.* — Aliter vero ad Virtutes et Potestates aliqua custodia immediate pertinet: nam illis ordinibus non est specialiter commissa aliqua persona privata, aut publica, vera aut mystica (ut sic dicam) sed ex parte actionum, ad quas ex officio destinantur, universalem quamdam custodiam habere dicuntur. Potestates enim, quæ immediate sunt supra Principatus, censentur specialiter custodire humanum genus, et totum universum, cocreando dæmones (ut Gregorius et D. Thomas docent). Dæmones enim infinitis modis nocerent hominibus et res universi perturbarent, si potestati, ac voluntati suæ relinquerentur; de facto vero id tantum possunt, quod eis a Deo permittitur; hoc autem sanctis Potestatibus revelatur, earumque executioni committitur. Unde quod, Apocal. 9, legimus de quatuor Angelis, utique malis, ligatis in flumine Euphrate, et postea solutis, per Potestates factum esse intelligimus, et sic de aliis. De Virtutibus autem ait D. Thomas, dicto art. 3, *habere custodiam super omnes naturas corporeas.* Ex quo aliqui colligunt, *custodiam illam, quam diximus habere Angelos de singulis speciebus rerum corporalium, similiter huic ordini Angelorum esse commissam, de cujus sententiæ probabilitate in fine capituli sequentis dicam.*

12. *Ad quem ordinem pertineant cæli motus.* — De motoribus item cælestium orbium, dubitari potest, an transcendant medium gradum angelici ordinis. Quia licet motus cælorum ad conservationem et gubernationem universi ordinentur, et sub ea ratione quamdam universalitatem habeant, et maximi momenti sint, nihilominus in se, et valde materialis, seu cor-

poralis actio est, et infimi ordinis, utique non viventium, et ideo Angeli, etiam infimi ordinis, ad illam sufficere verisimile apparet. At vero D. Thomas 3, contra Gent., c. 80: *Principium (ait) universalis operationis ad hunc ordinem utique Virtutum, pertinet: unde videtur quod ad eundem pertineat motus cælestium corporum, ex quibus, sicut a quibusdam causis universalibus consequuntur particulares effectus in natura. Et ideo virtutes cælorum nominantur, Luc. 21, ubi dicitur quod virtutes cælorum movebuntur, et Opusc. 10, art. 17, idem dicit esse valde probabile, non tamen audet omnino affirmare, cujus in hoc consilium sequor.* Solum notabo in loco illo Luc. 11, 21: *Virtutes cælorum, non significare motores cælorum, sed vel omnes cælestes spiritus et exercitus, ut antiqui Patres exponunt, vel astra omnia, et stellæ, in quibus sunt virtutes cælorum ad influendum in hæc inferiora.* Quare ex illo loco nullum sumitur argumentum. Ratio autem pro utraque parte probabilis est. Certius ergo est, ad hunc ordinem Virtutum pertinere custodiam hominum, et universi totius per opera miraculosa, vel præter communem naturæ ordinem. Quod etiam docet D. Thomas, in dicto cap. 80, cum Gregorio, d. hom. 34, dicente ad hunc ordinem spectare divina signa. Idemque sentit Dionysius, cap. 8, dicens: *Virtutum nomine virilem quamdam, inconcussamque fortitudinem significari, qua ad Dei imitationem assurgunt, et neque per imbecillitatis ignaviam suos deserunt motus, etc.* Unde probabile est ad hunc ordinem Virtutum pertinuisse Angelum, qui præcedebat populum Israel, Exod. 13 et 23, et qui signa faciebant ad verbum Moysi coram Pharaone, et similes.

CAPUT XIX.

DE ACTIONIBUS ANGELICÆ CUSTODIÆ, EJUSQUE EFFECTIBUS.

1. *Primum custodiæ est pericula avertere.* — *Secundum animam excitare.* — Hæc quæstio ex dictis facile potest expediri. Nam in duobus ordinibus secundæ Hierarchiæ satis explicatæ sunt dictæ actiones. In tribus autem inferioribus (proportionem servata) ex effectibus ita possunt declarari. Nam hi effectus (ut supra dixi) et spirituales, et corporales esse possunt, ideoque actiones custodiæ, quædam circa spiritualia commoda, aliæ circa corporalia, vel temporalia proxime versantur. In utroque ergo genere primum beneficium est, avertere

exteriora pericula, tam corporis, quam animæ, quod Angeli faciunt, interdum avertendo ipsa objecta, vel agentia extrinseca nobis omnino ignorantibus, nihilque operantibus, aliquando vero id præstant immittendo cogitationem, per quam ita moveamur, ut imminentis mali occasionem evitemus, etiamsi nos occasionem non prævideamus, neque ex dicta intentione illam evitemus. Atque ad eundem effectum spectat tollere impedimenta spiritualis profectus, quia non proficere in virtute, non parvum nocumentum est, hoc autem eisdem modis præcavent. Secundum munus angelicæ custodiæ est animam excitare, et movere tum ad operandum bonum, tum ad cavendum malum, quod imminere prævident, vel jam adesse cognoscunt. Quod faciunt illuminando, et persuadendo modo supra tradito. Et ad hoc beneficium pertinent plures particulares actiones, quæ ex Scriptura colliguntur, ut revelare mysteria, Gen. 18, Judic. 13, et in omnibus Prophetis, instruere de necessariis ad salutem, Act. 5 et 8, et movere ad bonum, Act. 10, succurrere in necessitatibus, Matth. 1, et similia, quæ in sacra Scriptura, et in sanctis Patribus passim occurrunt.

2. *Tertium dæmones coercere.* — Tertio etiam his Angelis tribuitur, quod dæmones coercent, ne tam graviter tentent, neve tot pravas cogitationes immittant, aut occasiones peccandi offerant, etc. Hoc enim ad custodiam hominum maxime necessarium est. Imo ait Auctor imperfecti, hom. 5, in Matth., tantam esse potestatem cujuscumque Angeli custodis supra dæmones, ut in præsentia boni Angeli, si se a dæmonibus videri permittat, non audeant dæmones tentare homines: interdum vero Angelum custodem se dæmonibus occultare, ut secundum Dei dispensationem, nos tentare permittat. Quod si objiciatur, quia hoc officium ad potestates pertinet, et inferior non potest officium superioris usurpare; respondet D. Thomas, dicta quæst. 113, art. 3, ad 3, *quod etiam inferiores exercent officia superiorum, in quantum aliquid de dono eorum participant; et sunt quasi executores virtutis eorum.* Unde etiam addit, posse aliquando infimos custodes in gratiam eorum, quos custodiunt, miracula facere, quæ possunt dici privata beneficia, et extraordinaria. Quamvis potestas miraculorum, vel signorum, aut præternaturalium operum pertinentium ad commune bonum totius generis humani, vel universi, vel etiam Ecclesiæ, peculiari titulo et modo ad Virtutes pertineat.

3. *Quartum orationes Deo præsentare.* — Quar-

to maxime tribuitur Angelis custodibus, quod orationes eorum, quos custodiunt, offerant Deo. Ita sumitur ex Tobie 12, ubi Angelus dixit Tobie: *Ego obtuli orationem tuam Domino.* Et Apocal. 8: *Data sunt Angelo incensa multa: et ascendit fumus incensorum de orationibus sanctorum, de manu Angeli coram Deo.* Docent Patres, Ambrosius, lib. 18, in Luc., ad caput 18, in principio, et specialiter Anastasius Nissenus, quæst. 61, in fine, ex Nicephoro Archiepiscopo Constantinopolitano: *Credimus (ait), nostras glorificationes per sanctos offerri Angelos, et quod nostras petitiones ad aures Dei adducunt, eumque reddunt propitium propter ea quæ gessimus, et Petrus Cellensis, dicto lib. 1, de Tabernac., generaliter ait: Angelos custodes omnia bona opera nostra Deo præsentare; utique, ut pro nobis intercedant.* Sic enim intelligimus nostras preces Deo offerre, suas adjungendo, ut nostris precibus efficacitatem præbeant. Sic etiam Hilarius in Psal. 129: *Sunt (inquit) Angeli orationes deprecantium ad Deum deferentes.* Et can. 18, in Matth., dicit, *præesse fidelium orationibus.* Et Andreas Cæsariensis, in Apocal., suo cap. 47, dicit, angelicas virtutes per Altare aliquando significari, quia nostras preces, et spirituales oblationes Deo offerunt.

4. *Quintum pro nobis orare.* — Sic etiam dixit Augustinus, in ep. 120, de Grat. Novi testam., cap. 29: *Annuntiant Angeli non solum nobis beneficia Dei, sed etiam ipsi preces nostras, etc.* Idem tradit optime in Soliloq., cap. 27: *Gemitus nostros, atque suspiria referentes ad te, non quidem, quia Deus illa ignoret, sed, ut impetrent nobis facilem tuæ benignitatis propitiationem, et referant ad nos desideratam tuæ gratiæ benedictionem.* Unde ulterius constat, etiam esse peculiare officium Angeli custodis DEUM pro suo alumno assidue deprecari, quod potest quinto loco numerari. Nam licet omnes sancti Angeli pro nobis intercedant, peculiari cura, et quasi ex officio Angelus custos hoc præstat, ut iidem Patres docent, et Bernardus, lib. 5, de Consid., cap. 4 et 5, et serm. 31, in Cant., et Laurentius Justinianus, dict. lib. de Cast. connub., cap. 8 et lib. 6, de Disciplina et Perfect. Monastica, cap. 5, et videri possunt dicta in lib. de Orat., cap. 10 et 11.

5. *Sextum punire custoditum.* — Sextum munus Angelorum custodum assignari potest, corrigere, et punire homines sibi commissos, quando juxta ordinem divinæ providentiæ fuerit expediens. Ita sumitur ex Hieronymo, circa illa verba Daniel. 7: *Millia millium, etc., di-*